

ZEMPLEN.

Közlöny a társasélet, közgazdászat, irodalom s humor köréből.

Előfizetési ár:

Egy évre 6 frt.
Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 f. 50 k.
Előfizetési pénzek
valamint minden köz-
lemény a szerkesztő-
séghez S. a. Ujhelybe
bérmentv. küldendők.
Kéziratok nem adat-
nak vissza.
Nyílt térben egy
sor 10 kr.

Hirdetési díj:

3 hasábos petit sor
egyszeri hirdetésnél
5 kr.
Többszörinél olcsóbb.
Bélyeg díj mindig
30 kr.
Előfizetések és hir-
detések felvételnek
Lőry A. könyvke-
szelésében és a szer-
kesztőségben.

22-ik szám.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

II-ik évfolyam.

Hátra vagyunk-e a művelődésben?

(Folytatás.)

Vegyünk fel tárgyunkat ismét, még pedig általános szempontból. Ezt is két oldalról tekinthetjük, t. i. a tudományok és ösmertek elterjedésének szempontjából, és ettől elvonva az aestetika, t. i. a finomabb izlés, lovagias érzelem, mivelts társalgás elterjedésének szempontjából.

Az első szempontot véve fel az irodalomról kell szólnunk, s mielőtt arról mondanánk ítéletet, ha vajjon összes hazai irodalmunk megfelel-e céljának, reá emlékeztetem szives olvasómat fennebbi azon megjegyzésekre, hogy miért nem jöttünk Ázsiából legalább kétszer nagyobb számban. Ha ugyanis jelenleg vagy 20-30 millió magyar nép lennénk, bátran merem állítani, hogy ott állana irodalmunk az angol, a német, a francia mellett, az egyiknél kissé alacsonyabban s talán a másiknál kissé magasabban. Tekintsük ugyanis összes tudományos, belletristicus irodalmunkat, s a napi sajtót, azt fogjuk találni, hogy ferde irányt nem vett fel az irodalom egy ága sem, s hogy minden irodalmi termékünk a vele egy célú külfoniakkal párhuzamba tehető, kivételt csak egy-egy itt-ott feltűnő lángész irodalmi termékei képeznek, melyekből ha nekünk jutna egy, az kiegyenlítené az e részbeni különbözőséget is, de irodalmunk összes termékei egy valódi műveltségre törekvő tudványát ki nem elégítik, mert nincs irodalmunknak oly nagy közönsége, mely az írókat megjutalmazná, ugyanis a hírlapíró elé talán, a

regényíró már csak akkor ha oly termékeny és szorgalmas mint egy Jókai, a tudós azonban már sehogy sem élhet el abból a mit ír, sőt nem csak hogy el nem élhet, hanem hazafiúi önfeledő tanusit vagy hiúságát elégit ki, de megjutalmazást vagy csak eléhetést sem ér el.

Ez az oka tehát annak, hogy irodalmunk s különösen tudományos irodalmunk a műveltségre törekvő tudványát ki nem elégíti, s ennek következtése az, hogy a német, a francia s angol irodalomhoz fordulunk, s hogy azok fordulhassunk, nyelvészekké leszünk, megtanulunk egyet, kettőt, hármat, néha többet is ezen nyelvekből. De kérkedhetünk ezzel, s mondhatjuk-e: hogy hát miveltebbek vagyunk szomszédainknál, mert hiszen mi nem csak tudósok, de nyelvészek (lingvisták) is vagyunk? Koránt sem. Ami ugyanis más elsőrendű nemzeteknél érdem, az nálunk még csak kötelesség vagy ha úgy tetszik kényszerűség, s az érdem csak abban állana, ha daczára azon kényszerű kötelességnek, hogy amazoknál több nyelvet kell sajátunkká tennünk, mégis elérjük volna mindnyájan s általában a műveltség azon fokát, melyen amazok állanak. Sokan vannak ott közülünk, de nem mindannyian.

Ha az itt kifejtetteket meggondoljuk, azon eredményre jutunk ismét, hogy egész általánosságban véve nem állunk alant fokán a világműveltségnek, de köztünk (ertem mindig az értelmiséget) tarkánál tarkább különbözőségek léteznek. Tekintsük a nagyon művelt gazdag sok nyelvet tudók világrészt látott főrangú gazdagot, tekintsük a tudományos ösmertekben gazdag államférfiut, tudóst, tanárt és aca-

kénytelen, de azonkívül magának többemű szakmája körén kívül eső ösmerteket szerzett ügyvédet, orvost, mérnököt, gyárost, iparost, kereskedőt, tekintsük a szerény földművelőket lelkész vagy magánzó, ki egyuttal tudományok s hasznos ösmerteknek él. Ezek a jobbjai, s tekintsük a szájhóstit, a rabulistát, a nyelvt, az iparlovagot, a félműveltet, ezek a rosszabbjai a társadalomnak.

Ha pedig felvett tárgyunkat az aestetika s finomabb izlés, lovagias érzelem, mivelts társalgás, szives magaviselet szempontjából veaszuk fel, akkor a társadalomnak egyes rétegeit kell bonczkés alá vennünk.

Kezdjük felülről lefelé, és soroljuk fel e részbeni érdemeiket s hibáikat:

Társadalmunk legmagasabb osztálya, a nagybirtokosok, a gazdagok, a magnások, kiknek a multban sok érdemeik vannak, kik valaha a harcztéren vérüket és vagyonukat áldozták a hazáért, s az időnkinti béke alatt fényt és tekintélyt szereztek a hazának, a mai időben sem feledkeztek meg arról, hogy ők hivattak ma is első sorban ezen szerepre, mert hiszen a Mária Theresia udvari fénye által elvakítva egészen elnémetesedett magnások fiaí és unokái közül az emlékezetes huszonöt év történelmében mind többen s többen léptek be sorainkba, s a nagy Széchenyi István példája után indulva nem egy magasatos ezme kivételének állottak elére, s adakoztak ezerekkel oly czúciókra, melyekhez mi csak fillérekkel járulhattunk, s ugyanazok azután nem állottak utjába az 1848-ik évi, részben reájok nézve legnagyobb áldozattal járó reformok létesítéséhez, a helyett hogy emigráltak vagy elvonultak vagy az ellenhez szegődtek volna,

TÁRCZA.

Mutatvány.

BORÚTH FLEMÉR.

„Ember tervez isten rendez”

czimű 3 felvonásos társadalmi vigjátékából.

Személyzet:

Gyömbéri István nagykereskedő.
Gyömbériné neje.
Margit) leányuk.
Jolán)
Kardosy Gáspár nyugalmazott kapitány
Vinnai Gyula fiatal gazdatiszt.
Báró Tokody — 50 éves agglégény
Szerényi Béla, kereskedő-segéd Gyömbér-
rinél.
Hajhászi, hajhász.
Gáspár, Kardosy szolgája.
Gyakornok.
Rendőrok.
Történik Pesten, idő: jelenkor.

I. Felvonás.

Első Jelenet.

(Szoba Gyömbérinél, az íróasztalon ujságlapok.)

Gyömbériné: (támlásszékekben ül.)

A báró nekem már nyilatkozott,
Komoly szándékkal van Margit iránt.

Gyömbéri: (ujságot olvas)

Hagyd el az ilyen mindigugy szókott...

Ó pénzt keres és nem pedig leányt.

Egyébiránt már tudod tervemet,

S minő czélt tűztem magam elé.

S azt is tudod: hogy e czél felé

Miféle ösvény vezet engemet.

En ember vagyok, de kereskedő,

Ki légre várat nem épít, nem ám!

Alapom mindig a kétszerkettő,
S nem ismerem ezt a szót: „talán”;
De nem úgy nálad, téged csak a fény,
Az üres külfény csilláma vezet;
Buborék a viznek felszínén,
Mely káprázatba ejti a szemet...
De mit egy szellő semmivé teszen.
Nem így tanít az élet kedvesem!
A mostani kor nem álmodik már,
Még a gróf is az eke után jár,
S nem tekintvé rangját, őt nevet...
Gépésznek adja grófi gyermekét.
Igy áll a dolog, de ha mégis hát
Hiúságod rangokért kiált;
Ha némi gyönyört szerezhetsz neked:
Hogy gróf vagy báró birja gyermeked,
Am legyen! én nem ellenzem, de
Csak is úgy, hogyha haszon jár vele...
Pár százezeret érő birtok... és
Igy véghez mehet az adás bevés.
Hanem a báró... ez sehogy sem kell,
A kalkulának ő meg nem felel...
A firma fényes, de üres a bolt,
Már tavál fülig adósságban volt.

Gyömbériné: (hozza megy.)

De édes férjem ne légy elfogult,
S ne verd a dolgot mindjárt élire,
Helyzeted úgy hiszem, nem oly szorult:
Hogy rászomjaznál bárki pénzire.
Egy kereskedő bukása tavál
Mily nagy özvevig károsított — és
Midőn már rendbe jövel váltóival,
Nyugodtan mondád: „csekélység, kevés”
Pedig az összeg huszezer vala...
S most hogy leányod, s mi is általa
Ily csekélység en nyerhetnének sokat,
Számálnánk grófi rokonságokat...
S az életben — hol csak kalmárok vagyunk,
Tiszteltebb polczra küzdhetnének magunk...
Most kalkulusod nem engedi, mert
A báró nem bir egy pár százezer.

Gyömbéri: Már feleségem megengedj de én
Azt tartom: hogy a szegény csak szegény.
A csinos külső, rang, pompa, igaz
Mulatságos derék egy dolog...

De ha pénz nincs, ami körül az
Egész világ, a nagy világ forog:
Akkor az ész, műveltség, tudomány
Nem ér egy jó szót, egy pipa dohányt.
Ahol pénz van, ott miben sincs hiány,
Példa vagy magad, mint polgárleányt
Vettelek nőül, s ime hol állsz ma?
Befolyásod mindentelé nagy
És miért? mert gazdag asszony vagy,
Ne félj bizon ha nem sejtene az:
Hogy Gyömbérinek mennyi a java
Gyömbérinének sem igen mondanak
Nagyságos asszony, hanem csak „magá”.

Gyömbériné: (némi indulattal)

Mégfoghatatlan! én nem értem ezt,
Czelod nagyon is kalmári, igen!Gyömbéri: Aminek tetszik nem bánom ne-
vezd,

De terveimnél maradok hiven!

Gyömbériné: (megsimogatja)

De drága férjem! te azt feleled:

Hogy a szívnek is van egy szent joga.

Mit megkövetel, s a melyet soha

Kielégíteni pénzzel nem lehet...

Hol boldogság, nyugalom és béke

Nem üt tanyát, ott mindenek vége!

Gyömbéri: Ehlári fári... boldogság? mi az?

Mese, a melyből egy szó sincs igaz.

Bohó ábránd, lázas futó álom,

A melyben olykor ringatjuk magunk,

De mely kell: hogy eltűnjék elszálljon

Ha érezzük, hogy éhesek vagyunk.

Éhesek! mi még magában semmi,

De annál több, hogy ha nincs mit enni.

No de szót se e dologról többet.

Margit lányomra szép szerencse vár.

Goldring gazdag, még rajtunk is lökhet,

Gyára kettő van, gomb és gyufa gyár.

Szóval mint mondják: lassan csak megél.

Gyömbériné: Kiállhatatlan! s még nem is

magyar...

Gyömbéri: De gazdag ám! s asszonyom mit

akar?

A pénz khinai nyelven is beszél.

Gyömbériné: (magában)

ámbar voltak ilyenek is köztük. A legújabb időben sem vádolhatjuk őket általában valamely nemzetellenes vagy haladásellenes iránynyal, legalább a legtöbbször nem. Ami pedig különösen a műveltséget s annak terjesztését illeti, vannak számosan, kik példával s némi áldozatokkal megfelelnek ebbeli emberi s honfői kötelességüknek.

Azonban árnyoldaluk közé sorozhatunk egy kettőt. Egyik az, hogy ha minden sorkegyeljet összeszámítjuk, nem mondhatjuk, hogy oly könyvtárakat, képtárakat, gyűjteményeket találunk nálok, mint a mennyit aránylag más nemzetek gazdagjainál találunk, egy-egy német tudós, vagy gazdagabb városi házbirtokos, bankár, hát meg egy angol főúr könyv kép vagy ritkaságtára, (aránylag véve egyiknek s másikkal anyagi tehetségeihez) magasabb fokon áll, mint a mi főúrnoké, holott az istálló és kocsiszin a butorzat a lakás és kert szőval a sport és a comfort cikkeit közelebb állanak, sőt talán megközelítik, s némely esetekben túlszárnyalják a hazokét. Másik pedig az, hogy egy bizonyos tekintetben egy szellemi szigetben élnek. Nem szölok én itt görögöl és lenézésről, nem arról, hogy a közép osztály embereit meg nem czimezik, az előszobában várakoztatják, le nem ültetik stb. ezek már többnyire elmult dolgok, nem szölok arról, hogy a mint mondani szokásban volt hozzánk leereszkednek, mert ez a szó leereszkedés már magában is sértő és lealázó, de szölok azon elkülönözésről, melynek fogva az egész értelmiségből álló emberi társadalmat ott a hol élnek, s a melyben benne kellene élnök, nem ösmerik, azzal rendszerint nem érintkeznek, és csak a magokhoz hasonló, vagy az oda betolakodók s abban megtört egyének körében élnek. Elvontan tekintve a dolgot legalább is nem szép az, hogy egy osztálya az emberiségnek külön válassza magát, hogy mi összes értelmiség azt mondjuk felöle, miszerint kivülünk, ök magok pedig azt higyjék, hogy felettünk léteznek, ha ezt nekik tetszik tenni, senki sem tiltja meg nekik, ha azonban az összes értelmiséggel közös czélok felé törekvő működéseikben résztvenni, sőt azozs élére állani, egyletek sőt közhatalóságok elnökei lenni óhajtanak, akkor nem elég megjelenni s nyájasan és szivesen viselni magokat mindezen körökben, s ugyanígy viselni magokat irányukban otthon is, ehez az is kívánatik, hogy benne éljenek abban a körben, a melyet ha csak bizonyos tekintetben is vezérelni kívánnak, már pedig mind az nem él benn ezen körben, a ki annak egyéneit nem ismeri, azokat neve és

keresztnevével fogva megnevezni nem tudja, azokból senkit meg nem látogat, s még a legmiveltebb s legönzetlenebbek egyikével sem köt barátságot.

Matolay Viktor.

(Folyt. köv.)

Zemplénmegye gazdasági egylete részéről 1871. évi márcziushó 8 án S. a. Ujhelyben tartott közgyűlés jegyzőkönyve

(Folytatás.)

3. Olvastatott a földm., ipar s kereskedelmi ministerium azon értesítése, melyben a több helyen sikerrel alkalmazott szőlő-ekék készítőjeként Rajka Péter kolozsvári gépész, — ki ilyenekre megrendeléseket az ekék darabját 50—55 forintjával számítva bárkitől elfogadni kész neveztetik meg.

Köszönettel vétetik tudomásul.

4. Olvastatott a földm., ipar s kereskedelmi minister urnak a községi faiskolák fenntartása s kezelése tárgyában a törvényhatóságokhoz intézett felhívását közli intézvénye.

Köszönettel vétetett.

5. Ugyanazon ministeriumból a Pesten az országos gazd. egylet köztelkén f. évi ápr. 24-kén tartandó dohány-kiállítás hirdetévényei 10 példányban terjesztés végett áttétvén.

A dohánytermelésé miatt e tárgyban leginkább érdekelt bodrogközi vidéken leendő kiosztás közhírítélet végett — ezen hirdetémények Göcse Bertalan és Ulrich Vilmos urak egyleti tagoknak — kiadandók

6. Ugyanazon dr. Entz Ferencz „Magyarország borászata” czimű műnek harmadik kötete megküldetvén.

Köszönettel fogadtatott

7. Ugyanazon ministerium részéről aerdő-törvényjavaslatra vonatkozólag kért véleményadás tekintetében az egylet megsüregtetvén.

(Folyt. köv.)

Egy fejezet a szerelemlről.

Bizonyára már rajtad is megesett, kedves olvasóm! Hiszen oly mindennapi a dolog. Bizonyára átérzed már te is az isteni szerelmet borzadályaival s gyönyöreivel együtt. Csak egyszer láttad őt, a bájos, angyali lényt. Csak

egyszer pillantottál merengő, gyengéden félérdek szemébe, mely oly szép mint a tisztá hegyek naplír, oly fris mint a kristálytó a hegyek. Csak egyszer bámultad csodálatosan szép, halovány fejét, melynek szöke fürtjeire egy istennő is büszké lehetne. És szived vérzik a fájdalomtól és gyönyörtől. Egy ismeretlen érzés ellenállhatlanul magával ragad. Felejtet a világot; semmit sem látsz, semmit sem hallasz, s mint Gretchen Goethe Faustjában, ugy sohajtozol te is:

Meine Ruhe ist hin, mein Herz ist schwer,
Ich finde sie nimmer und nimmer mehr.

Egész lényeddel el akarasz merülni s egygyé olvadni vele. Megsemmisülni akarnál a szereltem lángjaiban, hogy aztán Phoenixként megújulván szebb létre ébredhess. Ilyen Cupido isten rabja.

S a szerelem mindig a költészet kifogyhatlan aknaja volt s marad is. Fellengő versek dicőitök ezen gerjedelmet. De ha ezen szenvedély lényegére nézve a költőknél keresnünk felvilágosítást, csatlakoznánk. Találunk ugyan nálok szebbnél szebb hasonlatokat. Az egyik s szellemvilág mindenható delejének nevezi; a másik lajtorjához hasonlítja, mely a földről az égbe s onnan vissza vezet. Majd a szív lázának, költészetnek mondják stb. Ily phrázisok azonban még mystikusabb homálylyal veszik körül a szerelmet. Mint az előtt, most is kérdezzük: Mi hát voltaképen ama demon, mely kiszabadulván bilincseiből oly féktelenül dühög, az ember legbenső lényét oly zilálta teheti, hogy öngyilkosságra is készet? Talán a szépség varázsa? A tapasztalás csáfolja ezt; mert nem mindig Venus vagy Apollo az, kit szeretünk. Vagy talán a szellemi fenség varázsa? Még ugy sem. A szellemi fenség iránti csodálatból fejlődhetik ugyan barátság, de szerelem soha. S mily különbség a barátság, a szerelem közt! A barátság tükörsima tó, a szerelem viharzó tenger; a barátság enyhe öszi este, a szerelem rettentve bájoló tavaszi zivatar; a barátság világos templom tisztá harmoniákkal a szerelem beleplezett mystrium kísérteties hangokkal és susogással. — Nagyobb despotikusabb hatalommal lesz dolgunk, melynek a szépség és szellemi fenség csak alárendelt szolgálja.

Hogy azonban világosabb legyek, egy kis kitérást engedek meg magamnak. Lépjünk egy gyermekszobába! Látod ott a kis leányt? Takaros és csinos, s kecseljesen cziczomázsa magát mint egy kis ciczus. És föz és mos és a leggyengédebben ápolgatja s simogatja bábuját. És a fiu? Bárdolatlan és szögletes mint a

Borzasztó ember! (fenn) nem az nem lehet!
Én anya vagyok s Margit gyermekem... Goldringhez menni őt nem engedem. (Hevesen.) Nem engedem! vagy én is — elmegyek! (sir)

Gyömbéri: (nyugodtan)
Daczos vén asszony! te rangkóros nő! Kérlek: eszed, nyugalmad vedd elő, Ismersz engem, huszonégy év alatt Ki hajlott? te? vagy a férj akarat? Most daczolsz vele, midőn érczsz kemény? S ha könyeid — e választó vizet Reá cseppented, gondolod, hiszed: Hogy szertemállik rögtön ez a fém?... Nevetség! s azért hagyj is föl vele... (olvas)

II. Jelenet.

Margit, Jolán, előbbiek.

Jolán: (atyához megy)
Jó reggelt papa!
Margit: (anyjához) Édes anyácskám!
Gyömbériné: (daczosan) Hagyj békét nekem!
Margit: (magában)
Itt megint rólam volt szó, istenem!
Sorsom be mostoha! (Jolánnal hátra vonul)

III. Jelenet.

Tokody, előbbiek.

Tokody: (künn) Hehehe! Borzasztó ostoba! Hanem majd ezért megleckézem ám. (bejön középen)
(Gyömbérinéz) Jó reggelt herrvon! (Gyömbérinézhez)

Bonjour madame!
Margit kisaasszony!... képzeljék csak azt Groomom, az a sült ügyetlen paraszt Mily embaraaba hozott engemet... Különben sebaj, csakélység, az az Gróf Nyargóczihoz egy fáczán helyett

Pálczámat vitte a filkó... igaz...
Margit kisaasszony!... hogy tetszett a bál?
Tudom madame is fameuse mulatott?
Margit: Hja biz ott a szem sok érdekest talál...
Gyömbériné: Engem megvallom igen! unatott.

A bál csinos volt, hanem fesztelen.
Nagyon bizalmas az a csöcselék!
Tokody: (leül) Azaz hogy inkább pimasz, szentelen...
Igazsága van, magam is azért,
Tisztán csak azért mellőztem a bált.
Margit: Ej ej! a báró szigorun talált Itélni a jogászok fölött.
Miután tudja az egész világ:
Hogy e bálnak a többiek között Előnyt ép azon művelt szellem ad,
Mely átszokta azt mindig lengeni.

Gyömbéri: (magában) Brávó leányom! most jól kikapott.
Tokody: Bátor vagyok kegyelmet esdeni, Elismerem: hogy hibás vagyok...
De aki valaha Párist látta,
S aki Párisban volt bálba,
Kit a marquisnök s ladyk bukőre A térdnélállásig lebűirőle:
Az előtt egy pesti vigalom,
Valóságos pór lakadalom!

Jolán: (csipősen) Báró úr ez gyönyörű egy bók!
Gyömbéri: (magában)
Szép komplement! csipje meg a pók!
Ily szelkelephoz adjam én a lányt
Ily naplophoz
Van talán eszem.

Margit: (magában) Kiálthatatlan!
Jolán: (magában) Nem szenvedhetem!
Gyömbériné: Itt czélozva nem volt senkire,
A báró úr csak hasonlatot tett...
Gyömbéri: Ezer bocsánat... künn dolgom lehet...
Szolgája!
Tokody: (magában) Ez furcsa! (fenn) Á tudom tudom:
Geschäftek ugy-e édes herrvonom?

Temérdek gyapju van most ide benn...
Gyömbéri: Igen... meglehet... Jolán jere velem!

(Jolánnal közepén kimegy)
Tokody: (szokott hányivetiséggel)
Még most is bosszant az a vén számár,
Tovább egy óráig sem tartom már.
De ha jól meggondolom, nem esoda,
A nagy világban nem forgott soha.
Azán hiába, magyar ökeme,
Csak a túros galuskáért lángol...
Oh mi egész más a frank, az angol!
Csupa szellem, könnyűség és lélek...
Gyönyörtől együtt élni vélek.

Margit: Ej ej báró úr! hát már ez a nép
Oly bárgyu volna... hisz ön is talán...
Tokody: Magyar vagyok, de...
Gyömbériné: Főrangu.
Tokody: Az ám!
Ki nemzetének régi hirneyét
A külföldön minden áron védi.
Margit: (magában)
A menyiben pénzt ott fecserli.

Tokody: Hisz csak utánunk ismerik e hont,
Mi teszünk nevet, mi adjuk a tont,
Mi mágások, mi jo magabirók.
S mint köszönik mag az ujságirók?
A szégyenpadra teszik ki nevünk;
Mert nem adjuk oda a színháznak,
Vagy valami koldus poétának
Nem írjuk alá kincsünk, mindenünk...
Margit: (az ablakhoz megy)
Mit mond a báró lesz e jó idő?
Én azt hiszem: hogy még ma esni fog.

Tokody: Igen... az az hogy egy furcsa dolog,
Nagysád nagyod is könnyen hívő
(magában)
Levagyok fözve még pedig nagyon!
Gyömbériné:
Talán jobb lesz ha magukra hagyom. (oldalt el)

Tokody: Reméllem nagysád nem haragszik rám?
Margit: Én haragunni? nem tudom miért?
Tokody: De mégis, egy kicsit neheztel reám?

kis maczkó...
játsszik, ház...
böl teszik...
ben mindk...
Inkább egy...
látni a gy...
játékában...
későbbi ele...
resejtő hat...
de melynek...
osztón a ne...
lekvés a c...
ben a ját...
tam be...
De az...
a leghataln...
sának és...
ugy hiszem...
biztosan ha...
szerelmes v...
faj fentartá...
nyesiti jog...
azonban...
annyira...
tisztá ártat...
nek czélja...
sőt szemre...
ily (szeret...
is merne...
igaz, már...
a legforró...
meg, hogy...
miszerint...
már nem...
élte szövet...
De u...
relmünk...
itt sem ne...
működik...
nyitja, ált...
mes vagy...
nőbe Az...
tönszerűleg...
tökéletesit...
ismétlem...
tod körbe...
dogaógot...
Ez érzelg...
lyel a ter...
s önzésed...
gyen fajod...
A f...
testileg sz...
testi szép...
Margit...
Vag...
(ma...
Pon...
Tokody...
Brá...
(fen...
Ilye...
E g...
Se...
Oh...
Margit...
Tokody...
Margit...
En...
Tokody...
Oh...
Nem...
Szi...
Margit...
Kin...
To...
Azt...
Kös...
Az...
Az...
Oh...
Margit...
Ezt...
Tokody...
Sa...
Ajk...
Mit...
E k...
Lán...
Sza...
Margit...
Ez...
Tokody...
Mel...
Rok...
Gró...
Lor...
Az...
Dor...
Az...
Mir...
S h...

ámbar voltak ilyenek is köztük. A legújabb időben sem vádolhatjuk őket általában valamely nemzetellenes vagy haladásellenes iránynyal, legalább a legtöbbeket nem. Ami pedig különösen a miveltséget s annak terjesztését illeti, vannak számosan, kik példával s némi áldozatokkal megfelelnek ebbeli emberi s honfői kötelességüknek.

Azonban árnyoldaluk közé sorozhatunk egy kettőt. Egyik az, hogy ha minden sorkegyeljet összeszámítjuk, nem mondhatjuk, hogy oly könyvtárakat, képtárakat, gyűjteményeket találunk nálok, mint a mennyit aránylag más nemzetek gazdagjainál találunk, egy-egy német tudós, vagy gazdagabb városi házbirtokos, bankár, hát meg egy angol főúr könyv kép vagy ritkaságtára, (aránylag véve egyiknek s másikkal anyagi tehetségeihez) magasabb fokon áll, mint a mi főúrnaké, holott az istálló és kocsiszin a butorzat a lakás és kert állanak, sőt talán megközelítik, s némely esetekben túlszárnyalják a hazokét. Másik pedig az, hogy egy bizonyos tekintetben egy szellemi szigetben élnek. Nem szölok én itt görögöl és lenézéssel, nem arról, hogy a közép osztály embereit meg nem czimezik, az előszobában várakoztatják, le nem ültetik stb. ezek már többnyire elmult dolgok, nem szölok arról, hogy a mint mondani szokásban volt hozzájuk leereszkednek, mert ez a szó leereszkedés már magában is sértő és lealázó, de szölok azon elkülönözésről, melynél fogva az egész értelmiségből álló emberi társadalmat ott a hol élnek, s a melyben benne kellene élnök, nem ösmerik, azzal rendszerint nem érintkeznek, és csak a magokhoz hasonló, vagy az oda betolakodók s abban megtört egyének körében élnek. Elvontan tekintve a dolgot legalább is nem szép az, hogy egy osztálya az emberiségnek külön válassza magát, hogy mi összes értelmiség azt mondjuk felöle, miszerint kivülük, ök magok pedig azt higgyék, hogy felettük léteznek, ha ezt nekik tetszik tenni, senki sem tiltja meg nekik, ha azonban az összes értelmiséggel közös czélok felé törekvő működésekben résztvenni, sőt azo' élére állani, egyletek sőt közhatalóságok elnökei lenni óhajtanak, akkor nem elég megjelenni s nyájasan és szivesen viselni magokat mindezen körökben, s ugyanigy viselni magokat irányukban otthon is, ehez az is kívánatik, hogy benne éljenek abban a körben, a melyet ha csak bizonyos tekintetben is vezérelni kívánnak. már pedig mind az nem él benn ezen körben, a ki annak egyéneit nem ismeri, azokat neve és

keresztnevével fogva megnevezni nem tudja, azokból senkit meg nem látogat, s még a legmiveltebb s legönzetlenebbek egyikével sem köt barátságot.

Matolay Viktor.

(Folyt. köv.)

Zemplénmegye gazdasági egylete részéről 1871. évi márcziushó 8 án S. a. Ujhelyben tartott közgyűlés jegyzőkönyve

(Folytatás.)

3. Olvastatott a földm., ipar s kereskedelmi ministerium azon értesítése, melyben a több helyen sikerrel alkalmazott szőlő-ekék készítőjeként Rajka Péter kolozsvári gépész, — ki ilyenekre megrendeléseket az ekék darabját 50—55 forintjával számítva bárkitől elfogadni kész neveztetik meg.

Köszönettel vétetik tudomásul.

4. Olvastatott a földm., ipar s kereskedelmi minister urnak a községi faiskolák fenntartása s kezelése tárgyában a törvényhatóságokhoz intézett felhívását közlő intézvénye.

Köszönettel vétetik.

5. Ugyanazon miniszteriumból a Pesten az országos gazd. egylet köztelkén f. évi ápril 24-kén tartandó dohány-kiállítás hirdetévényei 10 példányban terjesztés végett áttétvén.

A dohánytermelése miatt e tárgyban leginkább érdekelt bodrogközi vidéken leendő kiosztás közhírrététel végett — ezen hirdetények Göcze Bertalan és Ulrich Vilmos urak egyleti tagoknak — kiadandók

6. Ugyanannan dr. Entz Ferencz „Magyarország borászata” című műnek harmadik kötete megküldetvén.

Köszönettel fogadtatott

7. Ugyanazon miniszterium részéről a erdő-törvényjavaslatra vonatkozólag kért véleményadás tekintetében az egylet megsürgetvén.

(Folyt. köv.)

Egy fejezet a szerelemlről.

Bizonyára már rajtad is megessett, kedves otvasóm! Hiszen oly mindennapi a dolog. Bizonyára átérzed már te is az isteni szerelmet borzadályaival s gyönyöreivel együtt. Csak egyszer láttad őt, a bájos, angyali lényt. Csak

egyszer pillantottál merengő, gyengéden félértek szemébe, mely oly szép mint a tiszta hajnalpir, oly fris mint a kristálytó a hegyeken. Csak egyszer bámultad csodálatosan szép, halvány fejét, melynek szöke fürtjeire egy istennő is büszké lehetne. Es szived vérzik a fájdalomtól és gyönyörtől. Egy ismeretlen érzés ellenállhatlanul magával ragad. Felejtet a világot; semmit sem látsz, semmit sem hallasz, s mint Grimmchen Goethe Faustjában, ugy sohajtozol te is:

Meine Ruhe ist hin, mein Herz ist schwer,
Ich finde sie nimmer und nimmer mehr.

Egész lényeddel el akaraz merülni s egygye olvadni vele. Megsemmisülni akarnál a szerelem lángjaiban, hogy aztán Phoenixként megújulván szebb létrebredhess. Ilyen Cupido isten rabja.

S a szerelem mindig a költészet kifogyhatlan aknaja volt s marad is. Fellengő versek dicsőítik ezen gerjedelmet. De ha ezen szenvedély lényegére nézve a költőknél keresnünk felvilágosítást, csatlakoznánk. Találunk ugyan nálok szebbnél szebb hasonlatokat. Az egyik s szellemvilág mindenható delejének nevezi; a másik lajtorjához hasonlítja, mely a földről az égbe s onnan vissza vezet. Majd a szív lázának, költészetnek mondják stb. Ily phrázisok azonban még mystikusabb homálylyal veszik körül a szerelmet. Mint az előtt, most is kérdezzük: Mi hát voltaképen ama demon, mely kiszabadulván bilincseiből ol; féktelenül dühög, az ember legbenső lényét oly zilálttá teheti, hogy öngyilkosságra is késztet? Talán a szépség varázsa? A tapasztalás csafolja ezt; mert nem mindig Venus vagy Apollo az, ki szeretünk. Vagy talán a szellemi fenség varázsa? Még ugy sem. A szellemi fenség iránti csodálattól fejlődhetik ugyan barátság, de szerelem soha. S mily különbség a barátság s szerelem közt! A barátság tükörsima tó, a szerelem viharzó tenger; a barátság enyhe öszi este, a szerelem rettentve bájoló tavaszi zivatar; a barátság világos táplom tiszta harmóniákkal a szerelem beleplezett mystrium kísérteties hangokkal és susogással. — Nagyobb despotikusabb hatalommal lesz dolgunk, melynek a szépség s szellemi fenség csak alárendelt szolgálja.

Hogy azonban világosabb legyek, egy kis kitérást engedek meg magamnak. Lépjünk egy gyermekszobába! Látod ott a kis leányt? Takaros és csinos, s kecseljesen cicizomázza magát mint egy kis cicizus. És föz és mos és a leggyengédebben ápolgatja s simogatja bábuját. És a fú? Bárdolatlan és szögletes mint a

Borzasztó ember! (fenn) nem az nem lehet!
Én anya vagyok s Margit gyermekem... Goldringhez menni őt nem engedem, (Hevesen.) Nem engedem! vagy én is — elmegyek! (sir)

Gyömbéri: (nyugodtan)
Daczos vén asszony! te rangkóros nő! Kérlek: eszed, nyugalmad vedd elő, Ismersz engem, huszonégy év alatt Ki hajlott? te? vagy a férj akarat? Most daczolsz vele, midőn érczcz kemény? S ha könyeid — e választó vizet Reá cseppented, gondold, hiszed: Hogy szertemállik rögtön ez a fém?... Nevetség! s azért hagyj is föl vele... (olvas)

II. Jelenet.

Margit, Jolán, előbbiek.

Jolán: (atyához megy)
Jó reggelt papa!
Margit: (anyához) Édes anyácskám!
Gyömbériné: (daczosan) Hagyj békét nekem!
Margit: (magában)
Itt megint rólam volt szó, istenem!
Sorsom be mostoha! (Jolánnal hátra vonul)

III. Jelenet.

Tokody, előbbiek.

Tokody: (künn) Hehehe! Borzasztó ostoba! Hanem majd ezért megleckézem ám. (bejön közepén)
(Gyömbérihez) Jó reggelt herrvon! (Gyömbérinéhez)
Bonjour madame!
Margit kisasszony!... képzeljek csak azt Groomom, az a sült ügyetlen paraszt Mily embarrasba hozott engemet... Különben se baj, csakélység, az az Gróf Nyargóczihoz egy fáczán helyett

Pálczámat vitte a filkó... igaz...
Margit kisasszony!... hogy tetszett a bál?
Tudom madame is fameuae mulatott?
Margit: Hja biz ott a szem sok érdekest talál...
Gyömbériné: Engem megvallom igen! unatott.
A bál csinos volt, hanem fesztelen.
Nagyon bizalmas az a csöcselék!
Tokody: (leül) Azaz hogy inkább pimasz, szentelen...
Igazsága van, magam is azért,
Tisztán csak azért mellőztem a bált.
Margit: Ej ej! a báró szigorun talált Itélni a jogászok fölött.
Mintán tudja az egész világ:
Hogy e bálnak a többiek között
Előnyt ép azon mivel szellem ad,
Mely átszokta azt mindig lengeni.
Gyömbéri: (magában.) Brávó leányom! most jól kikapott.
Tokody: Bátor vagyok kegyelmet esdeni,
Elismerem: hogy hibás vagyok...
De aki valaha Párist látta,
S aki Párisban volt bálba,
Kit a marquisnők s ladyk büköre
A térdenállásig lebüiröle:
Az előtt egy pesti vigalom,
Valóságos pór lakadalom!
Jolán: (csipősen) Báró úr ez gyönyörű egy bók!
Cyömbéri: (magában)
Szép kompliment! csipje meg a pók!
Ily szelkelephoz adjam én a lányt
Ily naplopóhoz
Van talán eszem.
Margit: (magában) Kiálhatatlan!
Jolán: (magában) Nem szenvedhetem!
Gyömbériné: Itt czélozva nem volt senkire,
A báró úr csak hasonlatot tett...
Gyömbéri: Ezer bocsanat... künn dolgom lehet...
Szolgája!
Tokody: (magában) Ez furcsa! (fenn) Á tudom tudom:
Geschäftek ugy-e édes herrvonom?

Temérdek gyapju van most ide benn...
Gyömbéri: Igen... meglehet... Jolán jerm velem!
(Jolánnal közepén kimegy)
Tokody: (szokott hányivetiséggel)
Még most is bosszant az a vén számar,
Tovább egy oráig sem tartom már.
De ha jól meggondolom, nem csoda,
A nagy világban nem forgott soha.
Azán hiába, magyar ökeme.
Csak a túros galuskáért lángol...
Oh mi egész más a frank, az angol!
Csupa szellem, könnyűség és lélek...
Gyönyörűség együtt élni vélek.
Margit: Ej ej báró úr! hát már ez a nép
Oly bárgyu volna... hisz őn is talán...
Tokody: Magyar vagyok, de...
Gyömbériné: Főrangu.
Tokody: Az ám!
Ki nemzetének régi hírnevét
A külföldön minden áron védi
Margit: (magában)
A menyiben pénztét ot: fecserli.
Tokody: Hisz csak utánunk ismerik e hont,
Mi teszünk nevét, mi adjuk a tont,
Mi mágnások, mi jo magabirók.
S mint köszönik mag az ujságirók?
A szégyenpadra teszik ki nevünk;
Mert nem adjuk oda a színháznak,
Vagy valami koldus postának
Nem írjuk alá kincünk, mindenünk...
Margit: (az ablakhoz megy)
Mit mond a báró lesz e jó idő?
Én azt hiszem: hogy még ma esni fog.
Tokody: Igen... az az hogy egy furcsa dolog,
Nagysád nagyod is könnyen hívő
(magában)
Levagyok főzve még pedig nagyon!
Gyömbériné:
Talán jobb lesz ha magukra hagyom. (oldalt el)
Tokody: Reméllem nagysád nem haragszik rám?
Margit: Én haragunni? nem tudom miért?
Tokody: De mégis egy kicsit neheztel reám?

kis maczkó...
játsszik, ház...
ból teszik...
ben mindk...
Inkább egy...
látni a gy...
játékában...
későbbi ele...
resejtő hat...
de melynek...
döstön a ne...
lekvés a e...
ben a ját...
tam be...
De az...
a leghataln...
sának és...
egy hiszem...
biztosan ha...
szerelmes v...
faj fentart...
nyesiti jog...
azonban...
annyira...
tisztá árt...
nek czélja...
sőt szemre...
ily (szeru...
is merue...
igaz, már...
a legforró...
meg, hogy...
miszerint...
már nem...
élte szöve...
De u...
relnünk k...
itt sem ne...
működik...
nyitja, ál...
mes vagy...
nébe Az...
tönszerűleg...
tökéletesit...
Ismétlem...
töd körbe...
dogaágot...
Ez érzelg...
lyel a ter...
s önzésed...
gyen fajod...
A f...
testileg sz...
testi szép...
Margit...
Vag...
(ma...
Pon...
Tokody...
Brá...
(fenn...
Ilye...
Eg...
Se...
Oh...
Margit...
Tokody...
Margit...
Én...
Tokody...
Oh...
Nem...
Szi...
Margit...
Kin...
To...
Azt...
Kös...
Az...
Oh...
Margit...
Ezt...
Tokody...
Sa...
Ajk...
Mit...
E k...
Lán...
Sza...
Margit...
Ez...
Tokody...
Mel...
Rok...
Gró...
Lor...
Az...
Dor...
Az...
Miz...
S h...

kis maczkó. Minden boton lovagol, katonásdit játszik, házat épít stb. Valljon csupán utánzásból teszik-e azt? Nem egészen; mert ez esetben mindkettőnek ugyan azt kellene utánoznia. Inkább egy hatalmas sejtelem működését kell látni a gyermekben, mely a gyermeket már játékában is oly gyakorlatokra utalja, melyek későbbi életfeladata körébe tartoznak. Ily előresújtó hatalomnak, mely bennünk működik, de melynek célja öntudatunkon kívül esik, az ösztön a neve. Az ösztön tehát célszerű esztendő a cél tudása nélkül. Az említett esetben a játékok ösztönének egy példáját mutatam be.

De az emberben sokféle ösztön van, és a leghatalmasabbaknak egyike a faj fenntartásának és tökéletesítésének ösztöne. S ezzel, úgy hiszem, meg van az alap, melyre állva biztosan haladhatunk tovább. Mit jelent tehát: szerelmes vagyok? Nem egyebet, mint hogy a faj fenntartásáért ösztöne én bennem is érvényesíti jogát, elérni akarja célját. E cél azonban nem esik a szerelmes tudatába, sőt annyira tudatán kívül van, hogy a kiből a tiszta ártatlan szerelem lángja ég, gerjedelmének célja soha, de soha nem fogja beismerni; sőt szemrehányásokkal kész illetni azt, ki előtte ily (szerinte) profán gondolatot csak említeni is merne. De hogy mégis a fenébbi állítás az igaz, már abból is kitetszik, hogy a szerelmes a legfőbb viszonzásért sem elégszik meg, hogy semmi áldozattól nem riad vissza, miszerint szerelme tárgyát bírhasssa, s hogy már nem egy, ki ezt el nem érthette, kioltá erte szövétnékét.

De miért vagyunk oly különbözők szerelmünk tárgyának válogatásában? A felelet itt sem nehéz. A faj tökéletesítésének ösztöne működik bennünk. Ez mint Darwin is bizonyítja, általános természeti törvény. Te szerelmes vagy ama pirospálya, merengő kékszemű nőbe. Az nem jelent egyebet, mint hogy ösztönszerűleg tudva van előtted, hogy itt fajod tökéletesítéséről legjobban lesz gondoskodva. Ismétlem, hogy ezen ösztön nem esik öntudatod körébe. Te csak a lehető legnagyobb boldogságot véled elérhetni szeretőd karjai közt. Ez érzélgés azonban illúzió, hű ábránd, melyre a természet magasabb céljának megnyerés önzésedet csalja, hogy így gondoskodva legyen fajod halhatatlanságáról és tökéletesítéséről.

A faj tökéletesítésére legalkalmasabbal a testileg szép és szellemileg kitűnő egyének. A testi szépség, nemes táplálás, szellemi erő főszerepet játszanak tehát a szerelem felgerjesztésében és pedig úgy, hogy kevésbé művelt nőpekné a testi, a művelt nőpekné pedig a szellemi előnyök döntők. De az egyéni változókonság és jön tekintetbe a szerelemben. E változókonság szerint mindenik egyén a másik által kiegészíteni akarja magát, öntudatlanul azt keresi a másikban a mi saját magában hiányzik. A férfi és nő természete sarkilag ellentétesek. Ezt már a külső alak is mutatja. A férfi alakján bizonyos szögletesség vehető észre, míg a nő minden formája gömbölyded és köralakba tér vissza. A férfi elégedetlen, magával hasonlított; mint alakjának egyenes vonalait mutatják, ő ki felé törekszik. A mi őt díszíti, az az erő, a bátorság. A nő ellenben inkább magába tér vissza. Ő a szépségnek, a tiszta harmóniának kinyomata. A mi őt díszíti az a szemérmesség és félénkség. A nőnek a férfiban az erő, a bátorság tetszik, (ki nem ismerne a nők előszeretettel Mars fiait iránt?) a férfinak a nőben a szemérmesség, gyengédség, bátorlanság stb. Sőt ezen kölcsönös kiegészítési vágy sokszor külső dolgokra is terjed. Nagy férfiak kis nőket szeretnek és viszont, soványak a kövéreket, szőkék a barnákat, szellemidusak a naivokat és viszont.

Vége még csak egy pontra nézve kell tisztázzunk. Nem régen még egy német novella gyűjteményt olvastam Sacher-Masochtól. Ezen rótt minden érettebbek csak ajánlhatom Lángoló képzelme, élénk modora a pikáns iránti érke, szikrázó humorja ritka kevéreké egyesülnek nála, mely varázsa alittassá tesz. A novellagyűjteménynek ezen címe van: „Kain hagyaték. Első rész: A szerelem”. Valjon igaz van-e a genialis írónak, ha a szerelem az emberre nézve csakugyan inkább rosznak tekintendő, mint jónak? Mi nagyobb a szerelemben, a kéje vagy a kín? Már előre kijelentem, hogy az írónak szerintem igaza van. Mint általában létünk csak nyomorral jár, úgy a szerelmes is magában véve az illető egyénre nézve inkább valami rosz, a kin benne nagyobb a kéjnél. Csak egy megcsalt, megtört szívnek kinjárt merjünk meg, s látni fogjuk, hogy a szerelem minden kéje elenyészik mellette. Mindenedet feláldoztad érte, minden reményedet ő benne pontosság össze, mint repkény fonódtál hozzá. S most elhagy téged hűtlenül. Ah szörnyű sors! Kébled összeszorul; érzékellenül állasz egy mély örvény előtt a sötét éjben; semmi kilátás, semmi vigasz, semmi sejtélem. Elhagyva,

oh egészen elszagya! S mindez oly mindennapi dolog. Es ist eine alte Geschichte, Doch bleibt sie ewig neu; Und wem sie just passiert, Dem bricht das Herz entzwei, mondja Heine lakonice. S mennyi bajt okoz még különben is a szerelem! Mennyi házi s családi boldogságot dult már fel. hány embert adott már át a nyomor-nak! Jaj a szegény leánynak, ki akaratlanul is ezen boldogtalan ösztönnek áldozatul esik! Szörnyű sors vár rá. Vagy aljassá kell válnia, hogy felejtse, vagy már ifjúságában kell görnyedni a kétszeres gond és munka alatt, hogy magát és csemetét fentartsa.

De vegyük fel a legkedvezőbb esetet, s még akkor is a szenvedély nagyobb a gyönyörnél, az élvezetnél. Mennyi nehézséggel kell megküzdened, míg célhoz érsz! S a ketely céllod elérése iránt nemde mint keselyű úgy marcangolja belsődét? S végre a nagy csalódás, mely mindig bekövetkezik, ha a szerelem első zivataros napjai elmúltak. Ugy vagyunk a szerelemmel mint a kéklő távval. Szébb földre vész lépni, egy angyal oldala mellé jutni. S végre is az: találod, hogy minden a régi maradt, hogy az élet gyötrelmei s bajai ugyanazok. S ha így végig tekintünk az élet ezen divina comediáján, eszünkbe jut egy görög költő mondása, mely így hangzik: Nem szeretni baj, de szeretni is baj.

Egy rémelyiknek talán nagyon pessimistikusnak fog tetszeni álláspontom. De mit tehetek róla, ha az élet olyan! Különböznem is vádoljon annyiba engem, mint inkább Schopenhauer és Hartmann, a nagy bölcsészeket. Ők a mesterek, én vagyok a tanítvány.

Spitkó Lajos.

Tárogató.

— Helyi, megyei. és vidéki ujdonságok —

(1) Szerencsétlenség. A s. a. ujhelyi takarékpénztár szolgálójának a szoba padlótároló leesett gerenda oly szerencsétlenül üt meg agya hátulsó részét: miszerint 12 órai szenvedés után meghalt. Véletlen halála, miután igen hasznavehető és szorgalmas ember volt közszolgálatot keltett mindenfelé. A megboldogult özvegyet és 5 kiskorú gyermekét hagyott maga után.

— Színészek — mint haljuk — e hónapban bevégezik előadásait a Gyönygyörsre men-

Margit: Ugy hát a báró engemet nem ért, Vagy félre értett, azt gondolhatom.

(magában)
Pompásan talált célzó mondatom.

Tokody: (magában)
Brávó! tehát lefőzve nem vagyok!
(fenn hévvel Margithoz)
Ilyek lehetnek csak az angyalok!
E gömbölyű kar, hófehér kezek,
S e kézzel járó (magában) százak, ezerek.
Oh Margit; lelkem! (letérdel)

Margit: Báró ur! kérem...

Tokody: Oh kisasszony szabad e remélnem?

Margit: Azt báró urnak meg nem tilthatom.

Én is remélek (titkon sóhajt)

Tokody: Tölem angyalom?!

Oh én egész a kegyedé vagyok!
Nem látja azt: hogy majd elolvadok,
Szívem a vért a fejembe hajtja...

Margit: Az már baj, de majd segítünk rajta,
Kinyitom kissé ezt az ablakot. (indul)

Tokody: (sebesen felkél)
Azt ne tegye most, oh ne nyissa ki!
Kösszvényemnek árt a légvonat...

Az az meghallja ott künn valaki
Az én legédesebb titkomat...

Oh szóljon lelkem mi jót várhatok?

Margit: Ily beszédre nem válaszolhatok,
Ezt a hangot én nem ismerem.

Tokody: O ez a hang a szívben terem!

S akaratlan is ajkunkra jő,
Ajkunkra csalja a lángszerelem,
Mit ki nem oltthat kor és az idő.

E kebel még ifju szívet zár!
Lángolót, mely csak kegyedre vár...

Szabad-e kérem szíveddel kezét.

Margit: (magában)
Ez embernek elment az esze.]

Tokody: S én ráruházom őseim nevét,
Mely tiszteltebb mint bárkinek neve.

Rokonságom hercezeghez visz,
Gróf Székelepi, hercezeg Cseremisiz...

Lord Buffobury, marquis Praecia,
Az egyik angol, másik francia.

Don Pizarro, lovag Felloval
Az spanyol nemes ez meg portugál...

Mind rokonom e mágnási rend,
S ha magácska szintén úgy akarja

Kegyednek is rokona leend
Margit: Köszönöm, de nem vágyom utánnok
Magam köre elég fényes nekem.

Magas a bércz. o de a virágot
Az egyszerű kis völgyben keresem.

S ha ösöm egykor hatalmas és nagy volt
Mért rojjam föl magamnak érdemül?

Ha gyáva, kores a nemzedék, utód,
A dicső névről fény rá nem derül.

Látja e könyvet? kicsi ugye bár,
De magában egy nagy világot zár.

S e nagy világnak fényes napsugári
Dicsőítve arra visszaszállnak

Ki szíveből szakgatja ki őket,
S ki őse nevét lerázva, halhatlan

Örök nevet teremtett magának.

Ki nyomorogva bolyongott e honban,
S a kinek — bár ragyogni nem kívánt —

Szobra most ott állóltárkép gyanánt
A nagyok közt a világ pantheonban.

S ez ember kit a hir oly messze hord,
Petőfi Sándor se báró, se lord.

Tokody: Ábrándos kis lány!.. tudom ma-

gam is
Igy gondolkoztam husz... tiz év előtt,
Én is szerettem az ily verselőt.

De...

Margit: Kérem báró ur hagyjon föl vele.

Tokody: Ha parancsolja igen szívesen.

De mikor lelkecském oly hideg,
Hidegebb mint éjszaka fagyos szele,

Egy pillantását hiába lesem
Pedig esküszöm... (letérdel)

IV. Jelenet.

Gyömbériné. Voltak.

(Gyömbériné belép, s a báró némi zavar-

ral felugrik)

Tokody: (Gyömbérinéhez)
Nemde ugy-e bár:

Hogy az óra tizenegyre jár?

Mondtam ugye? oh e kronometer
Mesterét ám meg nem gyalázza.

Egész évben nem kékik egy percet,
Sőt magát a napot regulázza.

Mondtam ugye? de most már megyek
Alászolgája! pá! a hercezeg vár.

(titkon Gyömbérinéhez)
Igen is makacs ám ez a gyerek
Arveoir! arveoir! (középen el)
Gyömbériné: A báró máskor tovább mulatott.

Tán megneheztelt, ezt nem szeretem.

Margit: Neheztelésre nem adtam okot.

S ha szóváltása volt is énvelem,
Egyrészt elvem másrésztől pedig

A női jogot kelle védenem.

Gyömbériné: Miféle jogot? ne komédiázz!

Tán bizalma sértett oly igen?

Ilyen nagy urtól imádságot vársz,
Köszönd meg azt, ha nem idegen.

De bezzeg holmi jött-ment urfnak
Czifra szavára hajlasz mint a nád,

S hogy nőiséged megsérté, talán
Ha megcsókolna sem mondanád.

Csak ne légy olyan, nem vagy már gyerek,
Sziveddel együtt járjon az eszed,

Vagy ha gyermek vagy, hallgass reám,
S haladj anyádnak intó szép szaván.

Margit: De istenem! hátvétkem az nekem,
Ha egy ifju beszélget velem?

S én a természet törvényéhez hűn,
Inkább szeretem ennek mosolyát,

Mint egy olyanak merész bókjait,
Ki már lelte legszebb napjait,

S páróka fedi kopasz homlokát.

Gyömbériné: Nom vétke, de illetlen dolog
Emitt pedig kötelesség az.

Margit: Kötelesség? meg nem foghatom.
Nem tudom miért?

Gyömbériné: Azért mert azt én úgy akarom,
S mivel a báró feleségül kért.

Margit: Édes anyácskám te tréfálsz velem!

Gyömbériné: Most legkevésbé édes gyerme-
mekem.

Margit: Nem anyácskám a báró neje
Nem leszek, nem, inkább amazé. (hirtelen el)

Gyömbériné: (indulattal) Nem-e?
Megesz a méreg! mit tegyek vele?

Makacssága megöl engemet!
Pedig ha százszor nem akarja is,
Százszor kiviszem kedvenc teremtét.

Ha másképp nem, hát elrabolta om!
(balra el)

nek át. Az utolsó bérlet ma járja le, szombat és vasárnap pedig felemelt árak mellett az egykor híres „Ördög piluláit” hozzák színre, mely egyszersmind bucsu-előadás is lesz. Most midőn az elválás küszöbén állunk, kell: hogy a buzgó igazgató általában az egész társulat iránt elismerésünket újra kifejezzük azon kellemes órákért, melyekkel különben egyhangu estéinket telhetőleg megfűszerezni igyekeztünk, s eképp a társadalmi élet szétszórt sugarait legalább ideig óráig egy gyúponthoz egyesítették. Közönségünknek anyi sokszor inkriminált szenvtelenségét a színművészet iránt most épen nem, sőt az ellenkezőt tapasztaltuk; mert egy-két előadást kivéve — lehet mondani — a színház mindig zsufolva volt. E kedvező jelenség feljogosít arra: hogy közelebb egy állandó színház eszméjének adjunk lapunkban kifejezést, vagy legalább más, állandó színházzal még nem bíró nagyobb vidéki városok példájára színi ügy-

egylet alakítását pendítsük meg, melynek létrejötte minden évben biztos taná számunkra a jobb társulatoknak egy bizonyos időre szóló megnyerhetőségét.

(!) Az első magyarcországi vasut homonna-bánóci része melynek közigazgatási bejárása elebb történt meg mint a bánóci-mihályi vonalrésze, oly közel áll befejeztetéséhez: miszerint már csak néhány ponton van némi jelentéktelen munka hátra, s legottan készen lesz. Az őrházak már mind állanak, s a sínek is nagyobbára le vannak rakva, sőt már néhány napja a kavicsolás is foly. Ertesítünk már egy ily kavicsoló vonattal ment Petróczról Nagy Mihályba, most ezen darab kavicsoltatván, pár nap múlva azonban a nagymihály-bánóci darab jön kavicsolás alá és így tovább Nátafalva, Órmező és Homonna felé. Bánóc és Mihályi, valamint Homonna és a határszel közt is a munka erősen folyik. A homonna-mihályi pályá-

rész ez évi október 10-én szándékolatik és fog s megnyitni s a közforgalomnak átadni. — Német daltársulat érkezik e hó 15-én városunkba s 12 előadást fog rendezni. + (Villámcsapás.) Tegnapelőtt esti 6 7óra közt Bodzás Ujlakon a villám a földes uraság gazdasági épületébe esapott, s a juh és ökör istállót elhanyasztotta. Egyéb szerencsétlenség nem történt.

(!) (Jégeső) Czéken és környékén tegnapelőtt nagy záporral vegyes jég esett, mely daczára hogy a földet elborítja, a gyengébb kert növényzetén kívül, másnak nem igen ártott. — (Hó.) Mint állítják a felföldön a közelebbi napokban hó esett. Valoszinű, miután ma is oly hideg a lég: hogy a téli öltönyt nagyon is elfér az embereken.

KOLENER JÓZSEF,
kiadótárs.

IFJ. FARKAS LAJOS,
szerkesztőtárs.

BORÚTH ELEMÉR,
felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

HIRDETÉSEK.

1-3

Felhívás!

Alulírott, mint a s. a. ujhelyi „Magyar Korona” szálloda bérlője felhívja mind-

azokat, kik a nevezett vendéglő étkező helyiségét előnyös feltételek mellett, bérfizetés nélkül egy vagy több évre kivenni ohajtanák: miszerint vállalkozási szándé-

kukat alulírottal személyesen vagy írásilag közölni mielőbb sziveskedjenek.

S. a. Ujhely jun 1-jén 1871.

Bettelheim Jakob, főberlő.

! LEGUJABBAK !

Glück Ignác

norinbergi és diszáru tetemesen megnagyobított kereskedésébe. S. a. Ujhelyben.

Főutcza a „Vadászkürt” vendéglő alatt.

Következő áruk nagy választékban megérkeztek.

Férfi divatárúk.

Legujabb nyakkendők, férfi fehér és színes ingek, a legolcsóbbtól a legfinomabbig.

Utazó készletek.

Bőröndök; női és férfi vászonnal borított fürdői falkufferek.

Angol por és eső elleni igen ezélszerű gumi felöltők.

Sétabotok, a legdusabb választékban.

Férfi nap és esernyők.

Minden nemei különböző jutányos áron.

Férfi színes és fehér harisnyák.

Szivar, pénz és levéltárczák.

Női ékszerek.

Broches, függő Colier, Medalion, hajtűk a kedvelt fekete színben valamint emaillezott Talmi aranyból.

Tajt pipák, és dohányzó kszletek.

Magyar, török, fedeletlen, kávéházi dohányzó pipák cigarett és szivarszívók dús választékban.

Csibuk száraz, valódi török, bádeni megy és nádból borostyánnal.

Női divatzi kek.

Chemisetek, s minden e nembe vágó piperék.

Férfi ingallérok és manchettek.

A legujabb formákban.

Szappan és illatszerek.

Számtalan női és férfi divatcikkein felül ajánlja.

S. a. Ujhelyben a leggazdagabb férfi nemez és selyem kalapjait valamint a legujabb divatu női és férfi szalmakalapjait.

Előfizet

Egy évre

Félévre

Negyelvre

Előfizetési

valamint

lemény a sz

séghez S. a.

bérmentv. k.

Köszönet

nek viszo

S. a. Uj

1871.

23-ik

„Emelk

Ily jel

egyezkedési

val, s diad

kérdésnél m

szót; melyne

egyéb, mint

trr-államok

Ez egy

rekvés; más

lan munka s

tur-államok

vezési alapju

ségük s abs

gise alatt s

remtvén, ne

dicsőség fény

ország folyt

még mindig

függetlenség

ösi törvénye

minden ere

Igen!

maga feuda

realunio alá

déssel még

viszonya, m

den internat

Az „er

zengzetes j

nek tüphet

T

X Kras

Hol Gö

Zordon

Déhbáb

Hol a

Mit gv

Viragos

Tétováz

Hol a

Hámor

Mit eze

Egybek

Habkar

Hol mo

Mely, n

Csuszó

E lapá

Gulaké

Es e sz

Tetején

Borús a

Melynel

Mint ép

Kutatni

De a ne

S hagy

E tünde

Réges r

Midőn t

Hordoz

Túl Kr

Juhok

Lombsá

Körötte

Ki étel

Lombsá